

des i nationalt regi, men efter fælles retningslinier, som grundlag for en risikovurdering. I de nationale risikovurderinger tages der højde for landets miljø- og landbrugsmæssige forhold, dvs. jordbundsforhold, hvornår og hvordan midlerne skal benyttes osv. De eksisterende EU-retningslinier for risikovurdering af produkterne er pt. på et meget overordnet niveau.

Alle bekæmpelsesmidler skal inden markedsføring eller anvendelse være godkendt af Miljøstyrelsen efter reglerne i lov om kemiske stoffer og produkter. På det miljømæssige område vurderes midlernes nedbrydnings- og bioakkumulerbarhed og risiko for udvaskning til grundvandet ved normal anvendelse. Endvidere sammenholdes de forventede koncentrationer af bekæmpelsesmidler i miljøet med midlernes giftighed overfor en række land- og vandorganismer.

Miljøstyrelsens godkendelser er baseret på oplysninger og forsøg foretaget dels af producenterne selv dels på uafhængige laboratorier mv. på foranledning af producenterne. Det er producenterne selv, der stiller forsøgsresultater mv. til rådighed ved godkendelsen af bekæmpelsesmidlerne.

Det er imidlertid et spørgsmål, om det vil være muligt at basere en afgift på indeks, idet udvælgelsen og vurderingen af de data, der danner grundlag for indeks og dermed for afgiften altid vil rumme et vist element af skøn. Der vil således altid være mulighed for at foretage andre forsøg, der giver andre og måske lige så videnskabeligt rigtige resultater, som de der i givet fald blev udvalgt af Miljøstyrelsen til at danne afgiftsgrundlaget. Med entydige EU-retningslinier for godkendelsesproceduren ville afgiftsgrundlaget/afgiften derimod ikke længere i samme udstrækning kunne mistænkes for at være påvirkelig fra den danske administrations side.

I henhold til lov om kemiske stoffer og produkter, jf. lovbekendtgørelse nr. 21 af 16. juni 1996 skal de enkelte bekæmpelsesmidler klassificeres i henhold til stoffernes farlighed. Formålet med klassificeringen er at identificere iboende toksikologiske og økotoxikologiske egenskaber, der kan give anledning til risici under normal håndtering og brug. Den sundhedsmæssige klassificering omfatter dog også en klassificering af produkterne. På baggrund af klassificeringen skal emballagen påføres tilhørende risiko- og sikkerheds-sætninger, der advarer brugeren mod de sundheds- og miljømæssige farer ved bekæmpelsesmidlerne.

Klassificeringen sker på baggrund af stoffernes iboende egenskaber, hvorfor eksponeringen af mennesker og miljø ikke indgår. Klassificeringen omfatter en række humantoksikologiske egenskaber samt mid-

lernes giftighed for vandorganismer. Baggrunden for vurderingen af eksempelvis midlernes giftighed for vandorganismer er størrelsen af de skadelige koncentrationer mv.

Den sundhedsmæssige klassificering af aktivstoffer og produkter udtrykker, hvorvidt og i hvilken grad stofferne er akut giftige, lokalirriterende, kræftfremkaldende, mutagene og/eller reproduktionstoksiske mv. Klassificering kan udløses af en eller flere forskellige toksikologiske egenskaber. Klassificeringen tilkendes gives ved hjælp af faresymboler og farebetegnelse samt tilhørende sikkerheds- og risikosætninger, S- og R-sætninger.

Den miljømæssige klassificering, som kun omfatter aktivstoffer, vedrører giftighed overfor vandlevende organismer, samt risiko for uønskede langtidsvirkninger i vandmiljøet.

Bekæmpelsesmidlerne bliver i forbindelse med miljøklassificeringen bla. vurderet ud fra deres giftighed for vandorganismer; fisk, krebsdyr og alger. På disse områder bestemmes en koncentration målt i mg/l, der er skadelig. Jo lavere koncentration des mere virksom/skadelig er det enkelte bekæmpelsesmiddel.

Stoffets fedtopløselighed angives ved en parameter Kow, der benyttes som en grov indikator for, om stoffet er potentielt bioakkumulerende og for, om der er behov for at udføre et egentligt bioakkumuleringsforsøg. Store værdier - værdier større end 1.000 - angiver, at stoffet er potentielt bioakkumulerende.

Miljømærkningen sker med R-sætninger, der angiver hvilke miljøfarer, der er forbundet med brugen af det enkelte bekæmpelsesmiddel.

Det har ikke hidtil været muligt at rangordne bekæmpelsesmidler efter deres belastning af grundvandet. Undersøgelser viser således, at der er en betydelig spredning i data vedrørende bekæmpelsesmidlernes mobilitet i jord. Der er dermed ikke nogen entydig rangordning.

Afgiften baseret på miljøbelastning

En mulighed er at pålægge bekæmpelsesmidler/aktivstoffer mærket med S- og/eller R-sætninger et tillæg til afgiften på bekæmpelsesmidler. Denne løsning vil være administrativt relativt enkel, da man kan udnytte et veletableret klassificeringssystem.

Afgiftsdifferentiering efter klassificeringssystemet er dog ikke uden problemer. Da der sker en løbende justering af klassificeringsgrundlaget er ikke alle stoffer klassificeret efter samme grundlag. Manglende data vedrørende nedbrydelighed i vand medfører, at stoffer miljøklassificeres indtil det modsatte er bevist